

Відділ освіти, культури, молоді та спорту

Талалаївської селищної ради

Прилуцького району Чернігівської області

Створення оптимальних умов для розвитку, саморозвитку та самореалізації особистості молодшого школяра

Матеріали автора передового педагогічного досвіду

вчителя початкових класів

Ступник Наталії Вікторівни

Красноколядинського закладу загальної середньої освіти І-ІІІ ступенів

Красний Колядин 2023

Зміст

1. Титульний лист.....	1
2. Зміст.....	2
3. Характеристика на автора досвіду.....	3
4. Анотація на досвіду.....	4
5. Власний опис змісту досвіду вчителем:	
I. Вступ.....	8
II. Основна частина.....	12
1. Умови розвитку та саморозвитку особистості молодшого школяра.....	12
2. Складові самореалізації учня.....	16
3. Результативність педагогічної роботи вчителя.....	22
4. Методична робота вчителя.....	22
III. Загальні висновки.....	22
6. Література.....	23
7. Додатки. Урок літературного читання у 4 класі.....	24
Урок образотворчого мистецтва у 4 класі.....	29
Урок математики у 3 класі.....	34

Характеристика на автора досвіду

Ступник Н.В. – педагог із високим рівнем професіоналізму. Завжди добросовісно виконує свої посадові обов'язки. Володіє інноваційними освітніми методиками й технологіями, активно їх використовує та поширює серед колег, пропонує для застосування в навчально-виховному процесі оригінальні, інноваційні ідеї, часто проводить уроки у нестандартній формі, відкрита до нових ідей, вносить пропозиції щодо вдосконалення навчально-виховного процесу в школі.

Багато уваги приділяє практичній спрямованості викладання предметів початкової школи, керуючись в роботі вимогами Державного стандарту, забезпеченню подальшого становлення особистості дитини, виявленню і розвитку її здібностей, формуванню уміння і бажання вчитись, створенню умов для самоствердження учнів у різних видах діяльності. Будує систему уроків на тематично єдиному матеріалі, на кожному уроці доводить до свідомості учнів всі умови правильного виконання завдань. Вчителька вміє мотивувати учнів : до розвитку, до знання предмета, до пізнання світу. Знає теорію і практику компетентнісного, особистістозорієнтованого, діяльнісного підходів, впроваджує їх в практичну площину, ініціює учнів, корегує і консультує їх , знаходить способи включення в роботу всіх здобувачів освіти, вчить їх самостійно здобувати інформацію, створює умови для набуття життєвого досвіду, уміє створити на уроці доброзичливу атмосферу, є партнером для учнів та батьків.

Результатом роботи вчителя є високий рівень засвоєння учнями навчального матеріалу та якість отриманих знань.

Ступник Н.В. постійно вдосконалює свій фаховий рівень, займається самоосвітою, вивчає передовий педагогічний досвід та ефективно використовує його в своїй роботі. Бере активну участь в методичному об'єднанні вчителів початкових класів та вихователів групи продовженого дня. Проводить відкриті уроки для вчителів початкових класів шкіл

Талалаївської селищної ради, виступає на методичних засіданнях з доповідями, передає свій досвід колегам.

Постійно контролює забезпечення здорових і безпечних умов навчання учнів класу. Дотримується педагогічної етики, поважає гідність дітей, пропагує здоровий спосіб життя, вимагає від учнів дотримання Статуту школи.

Навчальний процес орієнтований на особистість учня, її індивідуальні особливості та здібності і передбачає, що:

- в центрі навчального процесу знаходиться учень, зона його найближчого розвитку, пізнавальна і творча діяльність;
- спільна відповідальність за успіх навчальної діяльності;
- навчальна діяльність учнів має сприяти розвитку ,саморозвитку та самореалізації особистості молодшого школяра.

З метою зацікавити здобувачів освіти, спонукати їх пригадати те, що вони знають, на етапі «Актуалізація» використовуються такі методичні прийоми для самостійного здобуття знань: «Знаємо - бажаємо дізнатися - дізналися», «Асоціативний кущ», «Мозковий штурм», «Шість капелюхів», «Діаграма Вена». Це дає можливість розвинути гнучкість в адаптуванні до життєвих ситуацій, самостійність у прийнятті рішень, уміння бачити і формулювати проблему, знаходити шляхи її раціонального розв'язання.

На етапі уроку «Усвідомлення змісту навчального матеріалу» формуються уміння учнів критично працювати з інформацією, виділяти найголовніше й найсуттєвіше, роботи узагальнення. Постійно проводиться самостійна робота з текстами, їх аналіз, робота в парах, редагування. Активізація пізнавальної діяльності учнів на етапі усвідомлення змісту навчання відбувається шляхом виконання вправ і завдань дослідницького, творчого характеру (вправи «Логічний ланцюжок», «Домалюй словами», «Перевтілення»).

Під час заключної частини уроку «Рефлексії» учні демонструють свої знання, їх практичне застосування. Для цього Наталія Вікторівна

використовує складання сенканів, написання творів-мініатюр, ігри із словами («Розшифровка», «Придумай запитання», «Продовж ланцюжок», «Римуй імена»).

Позитивний емоційний настрій учнів та вчителя створюється сприятливим психологічним кліматом, тому що постійними супутниками педагогічної діяльності вчительки є життєвий оптимізм, тактовність.

Використовує навчальні та виховні прийоми, комбінує їх. Серед різних інновацій Наталія Вікторівна належну увагу приділяє вправам для розвитку творчих здібностей, виконання яких допомагає молодшим школярам вільно комунікувати під час навчання та повсякденному житті, визначати проблему, шукати шляхи її розв'язання, аргументувати думки, презентувати свою роботу перед класом.

Вчителька виходить з того, що сучасне навчання - це навчання, мета якого - розвиток гнучкого мислення, творчих здібностей здобувачів освіти, а знання є умовою реалізації цієї мети.

Практична значимість досвіду полягає в тому, що для вчителя важливо зацікавити навчальною роботою всіх здобувачів освіти, сформувати такі риси характеру, як наполегливість, спостережливість, вміння долати труднощі.

Учні Наталії Вікторівни беруть участь у Міжнародному конкурсі знавців української мови імені Петра Яцика, є учасниками конкурсу «Патріот», природничих конкурсів «Колосок», «Соняшник», міжнародному математичному конкурсі «Кенгуру», і мають призові місця.

Незважаючи на стаж педагогічної діяльності, Наталія Вікторівна постійно займається самоосвітою, прагне самовдосконалення

Анотація на досвід

Тема досвіду «Створення оптимальних умов для розвитку, саморозвитку та самореалізації особистості молодшого школяра»

Автор досвіду: Ступник Наталія Вікторівна, учитель початкових класів Красноколядинського закладу загальної середньої освіти.

Освіта: вища (Чернігівський державний педагогічний університет ім. Т. Г. Шевченка (2003р.)

педагогічний стаж роботи: 31 рік,

кваліфікаційна категорія: спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії, працює за фахом.

Адреса досвіду: Красноколядинський ЗЗСО I – III ступенів.

Об'єкт досвіду: навчально-пізнавальна діяльність.

Роки вивчення досвіду – 2021-2022, 2022 – 2023 н. р.

Нові умови життя потребують нового мислення, нової культури діяльності, а звідси – якісно іншого рівня освіченості, здатності до постійного оновлення знань, тобто здатності до навчання упродовж всього життя. Адже, сучасний випускник закладу загальної середньої освіти не завжди відповідає вимогам життя, зокрема в таких сферах, як уміння організувати свою освіту, розвивати компетентності, діяти самостійно в різноманітних критичних ситуаціях. Діти – майбутній цвіт нації, її інтелектуальна еліта, гордість і честь, світовий авторитет та успіх. Для України, яка прагне до статусу розвиненої, правової і демократичної держави створення оптимальних умов для розвитку, саморозвитку та самореалізації особистості молодшого школяра є необхідною умовою досягнення успіху на шляху до формування всебічно розвиненої, компетентної, творчої особистості, здатної до успішної самореалізації. Особлива роль і відповідальність за якість всієї шкільної освіти належить початковій школі. Саме вона за умови цілеспрямованого навчання та виховання забезпечує становлення особистості дитини, її інтелектуальний, фізичний, морально-етичний, мовленнєвий, естетичний, соціальний, емоційно-вольовий

розвиток. Тому основою роботи з дітьми повинно стати реальне знання їхніх природних задатків та обдарувань, прогнозування потреб і моделей розвитку особистості, створення сприятливих умов для реалізації потенційних можливостей здобувачів освіти.

Діти від природи допитливі і сповнені бажання вчитися. Для того, щоб кожна дитина могла розвинути свої можливості, необхідне розумне керівництво з боку вчителя.

Найголовнішим завданням педагога на кожному уроці навчально-виховного процесу має стати розвиток у дитини гнучкості мислення та творчих здібностей.

Отже, проблема розвитку творчої обдарованості індивідуума в останні роки стає однією з центральних проблем психології здібностей. Великого інтересу заслуговує поведінка, очікування, установки креативів, мотивування ними своїх дій і вчинків.

Завдання сучасної школи – не тільки сформувати в учнів певну базу знань, а й допомогти їм освоїтися в сучасному суспільстві, оволодіти основними навичками людини 21 століття.

Тому настала необхідність переходу від «передачі знань» до «навчання вчитися». Сучасному здобувачеві освіти не так треба подати тему, як навчити осмислювати її, а він вже потім шукатиме інформацію, яка допоможе реалізувати проблему. Отож повернути їм інтерес до шкільних предметів, зробити навчання цікавим, створити оптимальні умови для розвитку, саморозвитку та самореалізації особистості. Саме цим обумовлюється актуальність проблемного питання, над яким вчитель працює упродовж 5 років.

Досвід вивчили і узагальнили:

- Мироненко М.І., заступник директора з навчально-виховної роботи
Красноколядинського ЗЗСО I – III ступенів;

- Косенко В.В., керівник методичного об'єднання вчителів початкових класів методичної служби відділу освіти культури молоді та спорту Талалаївської селищної ради.

ОПИС ДОСВІДУ

Тема досвіду: «Створення оптимальних умов для розвитку, саморозвитку та самореалізації особистості молодшого школяра»

I. Вступ

1. Ступник Наталія Вікторівна

Красноколядинський ЗЗСО І-ІІІ ст., вул.30-річчя Перемоги,35

Предмет, що викладається: початкові класи

Стаж: 31 рік

Кваліфікаційна категорія: вища

Нагороди: Грамота Талалаївської селищної ради за сумлінну працю, успіхи у справі навчання і виховання підростаючого покоління; Диплом Відділу освіти Талалаївської РДА за перемогу районного етапу IV обласного конкурсу «Використання інформаційно-комунікативних технологій у начально-виховному процесі» Номінація «Початкове навчання».

Провідна ідея та значущість педагогічного досвіду

Обрана тема є досить актуальною на даний час. Саме зараз провідні тенденції освіти пов'язані з ідеєю створення умов для розвитку особистості. Потреба в самореалізації – одна з провідних потреб особистості, що є внутрішнім стимулом людської діяльності. Першорядне значення має соціально – прогресивний тип самореалізації особистості, що виражається в прагненні самореалізації себе як частини соціуму. Створення освітнього середовища для розвитку особистості, здатної до такого типу самореалізації-основне завдання сучасної школи. Для сприяння самореалізації кожного здобувача освіти треба розуміти, що кожен здобувач освіти-це унікальна й неповторна індивідуальність.

Тому дуже важливо вчителю свою роботу спрямовувати на те, щоб кожен здобувач освіти міг:

- розвивати здібності критичного мислення й незалежного висловлювання;
- розвивати вміння приймати самостійні рішення;
- поповнити знання у сферах, які цікаві здобувачеві освіти;
- навчити радіти навчанню і поважати освіту;
- розвивати свій інтелект;
- сприяти взаємоузгодженню зовнішніх потреб та внутрішніх мотивів до саморозвитку та самореалізації здобувачів освіти.

Співпраця вчителя і учнів, партнерство на уроці, спільний процес пізнання і відкриттів, постійне створення ситуації успіху-ось складові самореалізації учня.

Створення оптимальних умов для розвитку, саморозвитку та самореалізації особистості здобувача освіти, надання можливості кожному вихованцеві відчувати радість досягнення успіху, усвідомити свої здібності та віру у власні сили забезпечує використання в роботі педагогічної технології успіху, в основі якої лежить особистісно-орієнтований підхід до процесу навчання та виховання. З часів Я.А.Коменського, який поставив велике завдання створити педагогіку, що дає гарантію успіху, без щонайменшої можливості «провалу», продовжується творчий пошук педагогів у цьому напрямку. На основі всебічного вивчення феномена успіху, видатний педагог В.О.Сухомлинський висунув базисне для теорії та практики навчання положення: «Успіх у навчанні – єдине джерело внутрішніх сил дитини, які породжують енергію для подолання труднощів, бажання вчитися». Вивчення діяльності цього видатного педагога допомогло усвідомити можливості упровадження у роботу педагогічної технології «Створення ситуації успіху», яка націлена саме на те, як викликати у дітей почуття радощів, забезпечити успіх у навчанні і створити сприятливі умови для самовизначення та самореалізації дітей. Мета технології – створити ситуацію успіху для розвитку, саморозвитку та самореалізації особистості, дати можливість кожному вихованцю відчувати радість досягнення успіху, усвідомлення своїх

здібностей, віри у власні сили. Головний зміст діяльності педагога полягає в тому, щоб надати кожній дитині можливість бути успішним, сприяти розвитку впевненості дитини у власних силах, підвищенню самооцінки, розвитку почуття власної значимості. Завдання педагога – допомогти особистості дитини зрости в успіху, дати відчуття радості від здолання труднощів, переконати, що задарма в житті нічого не дається, скрізь необхідно докласти зусиль. Прогнозовані результати: створення сприятливих психолого-педагогічних умов саморозвитку та самореалізації особистості здобувача освіти. Педагогічна технологія «Створення ситуації успіху» допомагає долати труднощі, включає створення різноманітних видів радості, використання прийомів, за допомогою яких розгортається робота з різними категоріями дітей. Головне, що необхідно вчителю, який приступає до роботи за педагогічною технологією «Створення ситуації успіху», - забезпечити оптимістичну установку дитини на спільну працю, створити позитивну атмосферу для досягнення спільних цілей, дати можливість дитині відчуття себе рівним серед рівних. Виконання цих рекомендацій в поєднанні з вірою педагога у позитивні властивості дитини, її сили та успішність є великою стимулюючою силою, що сприяє всебічному розвитку особистості здобувача освіти.

Вагомим аспектом є й те, що на даний час відбувається акселерація і з'являється велика кількість дітей-індиго. Тому виявлення творчих здібностей в молодшому шкільному віці є важливим процесом для їх подальшої стимуляції та розвитку.

Вчасне виявлення творчих здібностей допоможе розвивати їх у правильному руслі. В сучасному суспільстві дуже високо цінуються нові, нестандартні погляди, креативні ідеї, прояв творчості.

Актуальність досвіду визначається в тому, що розвиток і вдосконалення творчого мислення, особливо в період серйозних соціальних змін у нашій країні, дозволить здобувачу освіти виробити навички знаходити ефективні рішення для будь-яких проблем. Усвідомлене цілеспрямоване

використання креативного мислення дасть можливість особистості досягти бажаного результату, самореалізуватися. Відомо, що діти, захоплені справою, яка їм подобається, проявляють наполегливість, силу волі в опануванні тими знаннями й уміннями, які випереджають програмні вимоги. Це дуже добре, бо дитина іде вперед, шляхом поступу до поставленої мети, ці знання і вміння вкрай необхідні їй для реалізації творчих задумів. Саме в процесі розв'язання творчих завдань, пошуку нестандартних способів їх розв'язання у дітей виробляється вміння комунікації, дискутування. Провідна ідея досвіду – створення оптимальних умов розвитку, саморозвитку та самореалізації особистості здобувача освіти шляхом використання різних засобів та підходів до здобування освіти, шляхом залучення до роботи на уроці всіх дітей, систематичного розв'язання на уроці та в позаурочний час різноманітних творчих завдань, вправ для розвитку креативного мислення, що дозволить активізувати діяльність дітей. Такий підхід допомагає органічно поєднувати теорію з практикою, що нерозривно пов'язане із потребами сучасного життя.

Завдання сучасної школи розвивати кожну дитину як неповторну особистість. Тому велике значення має формування у здобувачів освіти творчого потенціалу, прагнення до самоосвітньої пізнавальної діяльності, вміння ставити та вирішувати нові проблеми. Якщо спостерігати за класом на уроці і в позаурочний час можна помітити, що все чим діти займаються є своєрідною творчістю.

За словами В.Сухомлинського «Дітям не треба багато говорити, не слід багато їм розповідати, слово-не цяцька, а словесне перенасичення-одне з найшкідливіших перенасичень дитині треба не тільки слухати слово вчителя, але й помовчати, бо в цю мить вона осмислила почуте і побачене». У жодному разі не можна давати негативної оцінки дитячій творчості.

Видатний німецький психолог, філософ Е.Фромм у своїх нотатках зазначив: «Творчі здібності-здатність пізнавати, дивуватися, знаходити вихіді

з нестандартних ситуацій; це спрямованість на відкриття нового й здатність глибокого усвідомлення».

Вчитель повинен уміти давати відповіді на дитячі питання. Вони підтримують бажання дитини пізнавати навколишній світ, вчать поважати думку іншого, дослухатись до власної інтуїції, керувати емоціями, помічати прекрасне навколо себе. Серед шляхів розвитку пізнавальної активності, самореалізації, самостійності, творчості у багатьох дослідженнях учених підкреслюється необхідність використання різноманітних завдань-навчальних, розвивальних, пізнавальних, нестандартних, інтелектуальних.

Ш.А. Амонашвілі говорив: «Якщо хочеш виховати у дітях сміливість розуму, інтерес до серйозної інтелектуальної роботи, самостійність як особистісну рису, вселити в них радість співтворчості, то створи такі умови, щоб іскорки їхніх думок утворювали царство думок, дай можливість їм відчувати себе в ньому володарями».

Спрямування сучасних педагогічних технологій на підвищення ефективності навчального процесу, гарантує досягнення запланованих результатів навчання.

Проектна, дослідницька, технологія організації групової навчальної діяльності здобувачів освіти, технологія розвивального навчання, технологія саморозвитку максимально пов'язані з діяльністю тих, хто навчає, і тих, хто навчається. Наукові дослідження й досвід педагогів практиків, показує необхідність у спрямуванні творчих здібностей на вирішення різноманітних завдань. Прогрес розвитку суспільства-це шлях постійної творчості, додання стереотипів і вироблення нових, нестандартних ідей, оригінальних підходів до їх втілення. Виховати таку людину є головним завданням вчителя.

II. Основна частина

"Своєчасно знайти, виховати й розвинути
здатки здібностей у своїх вихованців,

своєчасно розпізнати в кожному його покликання -це завдання стає найголовнішим у системі навчально-виховної роботи.

В. О. Сухомлинський

Мистецтво й майстерність навчання й виховання полягає в тому, щоб розкривши сили й можливості кожної дитини, дати їй радість успіху в розумовій праці.

Переступаючи поріг школи, я усвідомлюю, що приходжу до здобувачів освіти, щоб розпізнати у кожному особистість, здатну розвиватись і прогресувати.

Мій обов'язок прийняти кожного здобувача освіти таким, яким він є, а не яким я хотіла б його бачити, допомогти кожній дитині досягти максимуму її потенційних можливостей.

Мій обов'язок-сприяти розвитку того доброго, що є мінімальним капіталом кожної без винятку людини.

Допомогти кожному школяреві розкрити свої здібності, таланти, сформувати активну життєву позицію на благо Батьківщини.

Я свідомо хочу бути вчителем, який любить, але мудрий у своїй любові; який спонукає вихованців вивчати те, що їм слід вивчати; який підбадьорює дитину в момент помилки; який підтримує лад і порядок у дитячому колективі, сприяючи кожній дитині йти власним шляхом саморозвитку.

У своїй роботі використовую різні методи і прийоми, щоб зробити процес навчання творчим, збуджую зацікавленість учнів. На уроках і в позакласній діяльності разом з дітьми переживаю радість пізнання нового, створюю «ситуацію успіху», активізую здобувачів освіти нехай на маленьке, але власне відкриття. Завдання сучасного уроку у початковій школі-розвиток інтелектуально-творчих задатків кожної дитини, створення умов реалізації кожного здобувача освіти в тій чи іншій діяльності, розкриття здібностей,

виявлення й показ найменших досягнень та успіхів. Я стараюсь оцінювати подачу будь-якого навчального матеріалу на уроці з позиції учня. Всі структурні компоненти підпорядковую віковим особливостям, фізичній спроможності дитини.

Діти- мої помічники .Ми разом творимо на уроці, разом сумуємо з приводу невдач і радіємо успіхам. Діти-барометр уроку. Саме вони, різні за своїми здібностями сприймати і відтворювати почуте, спонукають мене шукати нові методи і прийоми навчання. У своїй роботі на уроках використовую індивідуально-особистісний підхід до здобувачів освіти, завдяки якому форми й методи навчання пристосовую до здібностей кожного вихованця, що сприяє їхньому розвитку. Щоб здійснити такий підхід, вивчаю індивідуальні особливості та пізнавальні можливості кожної дитини. При цьому враховую вік дитини, стать, загальний фізичний розвиток, стан здоров'я, сенсорний розвиток, темперамент, задатки і здібності. Спостерігаючи за дітьми, з урахуванням їхніх індивідуальних відмінностей планую навчальний процес, визначаю форми й методи роботи на уроці, найбільш ефективні саме для кожної конкретної дитини.

Мета кожного уроку полягає не стільки в передачі конкретних знань здобувачам освіти, скільки в сприянні саморозвиткові дітей, реалізації своїх можливостей. Замість словесних методів навчання на уроці перевагу надаю практичним. Діяльність школярів стає більш самостійною, вибірковою, практичною. У своїй роботі виходжу з розуміння того, що успішно навчати, виховувати й розвивати дітей можна лише за умови, що навчально-виховний процес розрахований на всіх і, одночасно, на кожну дитину індивідуально.

Найголовнішим завданням для себе вважаю навчити дітей мислити самостійно і творчо, зробити все, щоб дитячий талант розквітав з перших шкільних років. Щоб діти не тільки засвоювали певну суму знань, а й проходили школу громадянськості, щоб кращі риси людської душі були притаманні їм протягом усього життя.

Мій досвід базується на науково-методичному фундаменті, містить передові педагогічні ідеї, власні знахідки і напрацювання. Підвищуючи свій професіоналізм, намагаюся орієнтуватися в широкому спектрі сучасних інноваційних проектів, ідей, напрямків, використовувати найефективніші освітні технології, впроваджувати новітні педагогічні технології, які гарантують реалізацію творчих здібностей, розвивають логічне мислення та пізнавальні інтереси школярів. На кожному уроці проводжую вирішення проблем і проблемних ситуацій. Цей вид роботи формує соціально -творчу, соціально –активну особистість дітей. Вважаю, що оволодіти навчальним предметом –означає навчитися розв’язувати не лише передбачені державним освітнім стандартом завдання, а й такі, що потребують певної незалежності мислення, творчих пошуків, оригінальності, винахідливості. Саме для розвитку творчого мислення дітей застосовую різні типи нестандартних завдань, вправи на розвиток уміння висловлювати здогад, припущення, збагачення навчального матеріалу завданнями з логічними навантаженням, використання цікавинок на уроках (завдання інтелектуального самовдосконалення, головоломки, задачі-жарти, ігрові вправи, тематичні загадки, ребуси, кросворди).

Навчальний процес стараюся зробити осмисленим, творчим, активізувати пізнавальну діяльність дітей. На уроці створюю умови, при яких у школярів найбільш раціонально і продуктивно розвивається мислення.

Намагаюся розвивати дитину в цілому як особистість, навчаю її працювати творчо, вести пошукову роботу, думати і висловлювати свої думки, обґрунтовувати міркування. У своїх висловлюваннях діти використовують такі вирази: «Я вважаю...», «На мою думку...», «Я гадаю...», «На мій погляд...», «Я припускаю...», «Я не впевнений, але мені здається...», «Подумавши, я прийшов до висновку...».

Цікавий матеріал використовую на різних етапах уроку. Так, на уроці української мови при проведенні каліграфічної хвилини, пропоную завдання «Сховане слово». Ця робота передбачає закріплення вміння дітей ділити

слова на склади та складати із них нові слова. На дошці записані слова: автор, товариш, мотор, більярд. Завдання: із кожного слова візьми тільки перший склад; пропиши каліграфічно, поясни з'єднання. Запиши слово, утворене з цих складів –автомобіль.

Велику увагу приділяю написанню словникових диктантів. Однак при цьому використовую їх творчо і не зводжу роботу лише до орфографії. Це передбачає пояснення етимології слів, тлумачення їхніх значень, введення слів у речення, добір синонімів, антонімів, визначення приналежності до частин мови, виконання звуко-буквеного аналізу найскладніших слів.

До кожного уроку української мови добираю тематично близькі тексти, в яких виучувані мовні явища є типовими. Цей прийом дає можливість сконструювати систему проблемно-пошукових завдань за ступенем допомоги та рівнем творчості.

Творчі завдання викликають в дітей велику зацікавленість. А саме це має бути закладено в основу навчання здобувачів освіти. Тільки цікавість породжує бажання пізнати світ і самого себе.

Велику увагу приділяю організації самостійної і творчої роботи на уроці, постійно привчаю учнів до самоконтролю і взаємоконтролю, а тому парна і групова форми роботи стали невід'ємною частиною кожного уроку, які дають можливість донести навчальний матеріал до кожної дитини адже школярі, на думку вчителя, навчаючись самі, навчають інших.

Знаючи індивідуальні відмінності в розвитку мислення здобувачів освіти, темпі письма, читання, оперативно враховуючи готовність дитини до вивчення нового матеріалу, забезпечуючи для кожного учня оптимальний характер пізнавальної діяльності на всіх етапах уроку, здійснюю диференційоване навчання на уроці. Кожен школяр отримує таке навантаження на уроці, яке відповідає його можливостям і забезпечує перспективи його розвитку. Проте, всі завдання на уроці спрямовує на загальний рух всього класу по шляху опанування знань із підтягуванням слабших і випереджувальним розвитком сильніших. Практикую на уроках

використання карток з диференційованим завданням. Наприклад, на уроці математики під час самостійної роботи розв'язується задача на закріплення навичок додавання в межах 100:

«Діти посадили 26 берізок та 24 лип. Скільки всього дерев посадили діти?»

Завдання диференціюю відповідно до індивідуально-пізнавальних можливостей дітей.

Картка 1.

Розв'яжи задачу. Зміни запитання задачі так, щоб вона розв'язувалась дією віднімання. Розв'яжи нову задачу.

Картка 2.

Розв'яжи задачу. Склади і запиши за цими даними нову задачу, в якій треба знати кількість берез, посаджених дітьми.

Картка 3.

Розв'яжи задачу. Під час розв'язання використовуй схему:

$$Б + Л$$

Зміни запитання задачі так, щоб вона розв'язувалась дією віднімання. (Порівняй кількість берез і лип).

З метою здійснення особистісно зорієнтованого навчання під час проведення уроку перевагу надаю індивідуальним, парним та груповим формам роботи з дітьми.

Наприклад, на уроці української мови в 2 класі під час вивчення теми «Питальні речення» з метою засвоєння уявлень про питальне речення та формування навички їх інтонування, поєдную різноманітні форми організації роботи:

1.Робота в групах.

Текст для І групи.

Широко розкинув густе гілля величезний дуб. Його верхів'я розчісує хмарам коси.

Скільки йому літ? Скількох подій був він свідком? Ніхто не знає.

Текст для II групи.

А що воно там стрибає між кущами? То зайчисько пухнастий. Стрибнув він до молоденької грушки. Погриз трохи кори і біжить до пенька. Хто ж то підкрадається по його сліду? Та це ж лисичка стежить за ним.

Робота в парах

Робота над текстом

Прочитайте текст і запитайте один одного про те, що вас цікавить і дайте відповідь один одному.

Індивідуальна робота.

Робота на картках.

Прочитайте речення. Складіть запитання за зразком.

Запитання - Відповідь

1. ...?	1. Білочка живе в лісі.
2...?	2. Вона їсть горішки і гриби.
3....?	3. Зайчик теж живе у лісі.
4. ... ?	4. Він їсть травичку.

Запишіть запитання.

В процесі проведення уроку дотримуюсь наступних умов:

- створення позитивного настрою для навчання;
- забезпечення позитивної атмосфери серед учнів для досягнення спільних цілей;
- можливість вільно висловлювати свою думку і вислухати свого товариша;
- вчитель не є засобом «похвали і покарання», а другом-порадником.

Усім цим умовам відповідають інноваційні технології. З метою їх використання запроваджую активні методи навчання: дискусію, інтерв'ю, метод «Тонкі» й «Товсті» запитання, дискусійна сітка Елвермана, «Мозковий штурм», вправа «Кластер».

Досить часто навчання на наших уроках відбувається через гру. Уроки стають схожими на казку, діти перетворюються на чарівників. Вони

складають казки, пишуть твори – роздуми, фантазують. У грі діти мають змогу виконати будь – яку дію, від якої вони отримують досвід, уміння, знання і різні результати. Дитяча творчість через ігрову діяльність у першому класі – своєрідна сфера дитячого життя та реалізації навчально- виховного процесу. Займаючись нею, дитина діє, спілкується з дорослими та однолітками. Гра розвиває швидкість думки, гнучкість мислення, оригінальність, сміливість та допитливість.

"Апельсин"

Хід гри: перекидаючи один одному м'ячик, давати будь-які можливі визначення апельсину. Вправа активізує творче мислення, увагу, добре підтримує робочу мотивацію.

«Плюс 5»

Хід гри: візьміть будь-який іменник і напишіть у стовпчик 10 прикметників, які йому підходять. Наприклад, капелюх — великий, зелений, теплий, модний, гарний тощо. Це було легко. А тепер спробуйте знайти 10 прикметників, які цьому іменнику не підходять.

«Мозковий штурм»

Центральне слово – тему записую в центрі дошки. Навколо пишу слова (фрази), які спадають дітям на думку з обраної теми. «Мозковий штурм» спонукає школярів думати вільно та відкрито.

«Інтерв'ю»

Після читання тексту та роботи з ним окремі учні працюють як кореспонденти, які беруть інтерв'ю в інших. При цьому діти повторюють зміст тексту або ж доповнюють його особистим сприйманням кожної дитини. Наприклад, під час роботи над змістом вірша Д.Павличка «Де найкраще місце на землі?», (2клас), проводжу інтерв'ю «Де найкраще місце на землі?»

Дискусія «За – проти»

1 група дітей позитивно характеризує героя твору (його вчинок).

2 група дітей – негативно.

Судді дають оцінку роботі груп. Так, працюючи над оповіданням «Помічниці» О.Буценка (2 клас), проводжу дискусію «Про яку дівчинку можна сказати, що вона справжня помічниця? Чому?»

Сторітелінг

Усі люди полюбляють слухати цікаві історії, а що це означає? Що правильно побудувавши розповідь, можна зачепити не розум і логіку, а саме емоції. Викликавши у слухача потрібні переживання, можна вивести його на певні висновки, а потім – підштовхнути до потрібних вчинків. Такі властивості методики високо оцінили не тільки керівники компаній, а й маркетологи, журналісти, редактори і педагоги.

Сторітелінг як формат навчання у школі має величезну практичну користь: легке засвоєння матеріалу, розвиток уяви, подолання страху публічного виступу, налагодження стосунків з іншими дітьми, самопізнання. Тож не дивно, що з кожним роком він стає все більш популярним.

Варто розуміти, що далеко не кожна розповідь є історією. Щоб її створити, вам потрібно чітко знати тему, розробити сюжет, вигадати непересічного героя, додати трохи цікавих подій та вивести правильні висновки. В цілому алгоритм дій буде наступним:

1. Визначення теми та мети уроку – від цього залежить вибір сюжету історії.
2. Розробка детального сюжету та основних подій оповіді.
3. Вибір головного героя – подумайте над його іменем, характером, зовнішністю тощо.
4. Вигадка інтриги (чим більш несподіваною вона буде, тим краще!). На цьому етапі вже можна скласти перший варіант історії.
5. Прочитайте готовий варіант та додайте метафори.

Історія може бути вигаданою від початку і до кінця, але також можна використовувати цілком реальні події. Так буде навіть краще, адже випадки з життя завжди викликають величезну цікавість. Зверніть увагу: розповідь має бути емоційною та динамічною, події мають йти одна за одною.

Навчання – це важка розумова праця і щоб ця праця була успішною, використовую на уроках найбільш ефективні способи пізнання, зокрема проблемний підхід. При цьому даю змогу учням висунути кілька можливих пояснень, самим шукати підтвердження кожної з висунутих гіпотез, самим знаходити правильну відповідь.

Наприклад на уроці «Я досліджую світ» у 1 класі, вивчаючи тему «Жива й нежива природа», застосовую проблемне викладання матеріалу. Розпочинаю викладання матеріалу словами :

- Вам уже відомо, що всі об'єкти на Землі поділяються на живі і неживі. Чим же вони відрізняються один від одного? Розглянемо, якими властивостями володіють живі предмети.

По-перше, все живе на Землі росте. Маленьке телятко перетворюється в корівку. Із ікри виростає риба. Але росте і бурулька під дахом. Чи можемо ми бурульку назвати живою?

Учні. Бурулька нежива. Вона не дихає.

Учитель. От бачите, бурульці не вистачило однієї ознаки, щоб сказати, що вона жива. Все живе дихає, живиться, рухається та відмирає. Але і вода в річці рухається, її живлять сніг, дощ, а інколи під час засухи вона «відмирає». Невже вона жива?

Учні. Ні, вона не дихає.

Учитель. Візьмемо рослину.

Вона народжується, дихає, живиться, росте, відмирає. А як вона рухається? Згадайте квітку соняшника. Чому цю квітку так назвали?

Учні. Вона схожа на сонечко. А ще вона рухається за сонцем.

Учитель. Ось ми і довели, що рослини повертають свої листочки, квіточки до сонця, тобто рухаються.

Отже, всі живі істоти мають такі ознаки: вони народжуються, дихають, живляться, рухаються, відмирають.

Неживі об'єкти можуть мати лише деякі ознаки живої природи. У процесі використання пошукового методу проблемні завдання діти

розв'язують самостійно і моя допомога як вчителя незначна. Діти можуть творчо використовувати запас своїх знань, які вони мають, вчаться мислити, аналізувати і синтезувати матеріал, давати логічне формування запитанням.

Використовуючи різноманітні завдання, що стимулюють розвиток інтелектуально-творчих задатків, кожна дитина має змогу реалізуватися на уроці в тій чи іншій діяльності, розкрити свої здібності, виявити й показати найменші досягнення та успіхи. Моїм учням подобаються такі види діяльності, які дають їм матеріал для роздумів, фантазування, виявляти ініціативу й самостійність, спілкуватися і спільно приймати рішення, робити вибір і відповідати за нього. У своїй роботі формую вміння вчитися – здатність аналізувати навчальний матеріал, порівнювати, визначати головне, знаходити причинно-наслідкові зв'язки. Розвиваю і підтримую у дітей уміння бачити, спостерігати, слухати, стараюся вчасно помітити спад інтересу, працездатність.

Святий обов'язок вчителя – створити всі умови для всебічного розвитку дитини, розкриття її здібностей, талантів та обдарувань.

Результативність роботи

Мої діти постійно беруть участь у Міжнародному конкурсі знавців української мови імені Петра Яцика, є учасниками конкурсу, «Патріот», природничих конкурсів «Колосок», «Соняшник», міжнародному математичному конкурсі «Кенгуру», і мають призові місця. Дві дитини 9 класу отримали свідоцтва з відзнакою. Одна дитина 5 класу нагороджена Похвальним листом.

Методична робота

Вдосконалюю свій фаховий рівень, займаюся самоосвітою, вивчаю передовий педагогічний досвід та ефективно використовую його в своїй роботі. Беру активну участь в методичному об'єднанні вчителів початкових класів та вихователів групи продовжено годня. Проводжу відкриті уроки для вчителів початкових класів в шкіл Талалаївської селищної ради, виступаю на методичних засіданнях з доповідями.

III Загальні висновки

Саморозвиток дітей є важливим фактором розвитку та самореалізації. Набуваючи досвіду в процесі навчальної діяльності, особистість починає вільно і самостійно вибирати цілі і засоби цієї діяльності, керувати нею, одночасно вдосконалюючи свої здібності.

Процес саморозвитку дітей молодшого шкільного віку за умови посередництва та керування з боку вчителя передбачає насамперед активність самої особистості, емоційно-психологічні переживання і самоспонування у власному розвитку. Реалізація особистісного саморозвитку молодших школярів вимагає пошуку методологічних орієнтирів: системно-цілісного, діяльнісного, компетентісного підходів. Завдання вчителя полягає у забезпеченні творчого розвитку особистості школяра шляхом формування у дітей інтересу до знань, свідомого ставлення до навчання, саморозвитку, самовиховання і самореалізації в освітньому соціально-культурному середовищі.

Література

- 1.Алиева Е.Г. Творческая одаренность и условия ее развития // Психологический анализ учебной деятельности. - М.: Наука, 1999. - С. 7-17.
- 2.Андреев В.Н. Диалектика воспитания и самовоспитания творческой личности. Основы педагогики творчества. - Казань: Изд-во Казан. ун-та. 1998. - 237 с.
3. Анікіна Н. Педагогічна підтримка обдарованості. - К.: Знання, 2005. - 210 с.
4. Барко В.І. Як визначити творчі здібності дитини. - К.: Знання, 1999. - 120 с.
5. Барташнікова І.А. Розвиток уяви і творчих здібностей у дітей 5-7 років. - Тернопіль: Богдан, 1998. - 85 с.
6. Браташ Н. Особистість 21 століття-яка вона? (Завуч, 2002 .№33(147).-14 с.

Додатки

Урок літературного читання у 4 класі

Тема уроку: Життя і творчість Ліни Костенко. Краса і почуття.

Л. Костенко «Здивовані квіти», «Красива осінь вишиває клени», «Осінь, ось вона, осінь». Порівняння віршів.

Мета уроку: ознайомити з життєвим і творчим шляхом Ліни Костенко, удосконалювати навички правильного і виразного читання, формувати вміння аналізувати і порівнювати віршовані твори, розвивати образне мислення, зв'язне мовлення, образну уяву, виховувати естетичні почуття, любов до природи, спостережливість.

Обладнання: ілюстративний матеріал, картки для розчитування, паперові листочки з дерев, мультимедійний проектор.

Хід уроку

І. Організаційний момент

Створення емоційного фону уроку

Доброго ранку!

Доброго дня!

Доброго вечора – нині й щодня!

Щоб сумувати не було потреби!

Хай буде все на землі, так як треба.

Сонце – як сонце, літо - як літо,

Дощик – як дощик, діти – як діти!

Кожному дому я щастя бажаю.
 Маку – цвітіння, Житу – врожаю,
 Небові - миру, голубу – неба,
 Кожній дитині – всього, що треба,
 Хай усміхаються діти щодня.

Доброго ранку! Доброго дня!

Пролунав уже дзвінок, починаємо урок. Працуйте наполегливо, швидко, старанно, щоб жодну хвилинку не втратити марно.

II. Перевірка домашнього завдання

Мовна розминка

1) Вправа на постановку дихання

Уяви торт із запаленими свічками. Свічок стільки, скільки тобі років.
 Зроби глибокий вдих, затримай дихання. Плавно видихаючи , погаси
 всі свічки відразу. А тепер «погаси кожную свічку, перериваючи дихання.

2) Вправи на розвиток швидкості читання

Мра амррма

Мноунмрти

Нкаанккна

нпоужнпї

3) Вправи на інтонування

Читай бадьоро, здивовано.

На землю осінь вже сідає.

Додолу листячко летить.

Гніздо лелече опустіло

Тепер у ньому хмара спить.

4) Робота над чистомовкою

Знову осінь: «Синь – синь – синь»

А синиця : «Дзінь – дінь – дінь»

Вітер з лісу: «Шу- шу – шу»

Всіх до сну заколишу.

2.Перевірка опрацьованого вдома матеріалу.

Вправа «Мікрофон»

- Над творчістю якої поетеси ми працювали на попередніх уроках?
- Яке справжнє прізвище Лесі Українки?
- Що вас найбільше вразило у житті поетеси?
- Які твори Л. Українки ви знаєте?

Читання напам'ять вірша «Сосна»

Робота з тестами, підготовленими учнями.

III. Актуалізація опорних знань?

- Чи доводилось вам чути ім'я Ліна Костенко?
- Сьогодні ми ознайомимось із життєвим і творчим шляхом цієї поетеси.

I Повідомлення теми мети уроку

Мотивація навчальної діяльності

- Прочитайте тему нашого уроку.
 - Яку пору року називають щедрою і золотою?
- Давайте побудуємо словникову павутинку до слова

ОСІНЬ

- Поміркуйте про що йтиме мова у кожному з віршів.

Опрацювання нового матеріалу

1.Ознайомлення із життєвим і творчим шляхом Ліни Костенко

Розповідь учнів, доповнення вчителя.

2.Опрацювання вірша «Здивовані квіти»

Робота над заголовком. Гра «Передбачення»

- Як ви вважаєте ,про що може іти мова в тексті з таким заголовком?
- Чому можуть дивуватися квіти?
- ***Виразне читання вірша (перегляд презентації)***
- Що ви уявили, слухаючи цей твір?
- Словникова робота

Мовчазне читання

Аналіз змісту вірша з елементами вибіркового читання

3.Виразне читання вірша «Красива осінь вишиває клени»

(перегляд презентації)

2.Перевірка первинного сприймання.

Чи сподобався вам вірш? Який настрій він викликає ?

3.Мовчазне читання.

Що просили листочки у осені?

Чому клени просять інших фарб?

4.Словникова робота

ВТІХИ

ВСЕ ОДНО

ЛЕВІТАН

5.Читання в парах

6.ФІЗКУЛЬТХВИЛИНКА

7.Читання «Ланцюжком»

8.Аналіз змісту вірша з елементами вибіркового читання

- У які кольори осінь пофарбувала клени?
- Кому байдуже якими стануть дерева?
- Знайди в тексті вірша слова, за допомогою яких Л. Костенко зображує осінь, листя як живих істот?
- Якими словами поетеса передала красу осені?
- Чому осінь красива, а настрої невеселий?
- Що хотіла показати поетеса?

9.Вправлення у виразному читанні вірша.

Робота над віршем «Осінь, ось вона, осінь»

(перегляд презентації) Слайд3

1.Виразне читання вірша вчителем.

2.Перевірка первинного сприймання.

- Сподобався вам вірш?
- Який настрій викликав вірш?

3.Словникова робота

Гра «Встанови відповідність»

Задощило	Брами
Комаха	Захлюпало
Великі ворота	Чорногуз
Лелека	Цвіркун

4.Мовчазне читання

- Як ви розумієте
- осінь загубила ключі;
- серпень випустив серп;
- чорногуз пакував чемодан.

5.Читання хором

6.Читання «Буксиром»

7.Читання «Незнайком»

8.Гра «Знайди чиї дії»

Випустив, пакував, загубила

9.Аналіз змісту вірша

- Що розповіла поетеса про осінь?
 - Які слова відображають кінець літа?
 - Як ви їх розумієте?
 - Прочитайте виділене речення.
 - Яку картину природи воно допомагає уявити? Якими звуками наповнене?
- Це звукопис – відтворення за допомогою звуків людської мови, звуків природи ,а також створення потрібного образу.

10.Порівняння віршів

- Які слова використовує поетеса у кожному з віршів, змальовуючи прихід осені?
- Чи однаковий настрій викликають ці твори?

11.Робота в групах

Ось для вас краплинки, а на них слова, швидко їх читайте і в прислів'я позбирайте.

Домашнє завдання

С.53-54 Виразно читати.

Скласти тести і намалювати малюнок до одного з віршів.

Підсумок уроку

Вправа «Віночок»

- Я вплітаю квіточку, на уроці мені було цікаво.
- А я навчився ...
- Я дізнався ...

Молодці, я вашою роботою на уроці задоволена.

Всі були активні, дисципліновані, уважні.

УРОК ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

Тема: Ознайомлення з українським народним мистецтвом петриківського розпису. Композиційне та колірне рішення творів петриківських майстрів

Мета: поглиблювати обізнаність дітей що до видів декоративно-ужиткового мистецтва; надавати відомості про народне мистецтво як різновид декоративно-ужиткового мистецтва; розглядати засоби виразності петриківського розпису, декоративної композиції; закріплювати знання про декоративну композицію, основні види композиційних схем; ознайомлювати з матеріалами та інструментами для декоративного розпису; розвивати навички та вміння дітей працювати у техніці петриківського розпису, точність рухів та окомір; виховувати почуття прекрасного, розуміння народного декоративного мистецтва та любов до національної художньої спадщини.

Методи та методичні прийоми. Бесіда з елементами розповіді, розповідь-пояснення, робота з репродукціями картин, використання ТЗН

Прийоми. Виклад інформації, пояснення, активізація уваги

Тип уроку: комбінований урок

Наочність та обладнання: підручник, презентація, відео, репродукції картин відомих майстрів, вироби декоративно - ужиткового мистецтва;

Обладнання. Одноразова тарілка, гуашеві фарби, пензлі, ємність для води, серветки, палітра.

Хід уроку

I. Організаційний момент

1. Привітання

Вчитель. Урок образотворчого мистецтва

Розпочинаємо з вами!

Діти. А займемося сьогодні серйозними ділами!

Учитель. Розкриємо віконце

В чудовий світ мистецтва!

Тож часу не втрачаємо

Зручнесенько сідаємо

І до роботи приступаємо!

2. Перевірка готовності до уроку

Поглянули на свої парти і перевірили, чи все необхідне для уроку є на них: вода, одноразові тарілочки, набір гуашевих фарб, пензлик, серветки, палітра.

II. Актуалізація опорних знань і чуттєвого досвіду учнів

Вчитель. Пригадайте, містами якої країни ми подорожуємо з початку навчального року? (*Країни Образотворчого мистецтва*)

Які міста цієї країни ми вже відвідали? (*Міста Графіки, Живопису та Скульптури*)

III. Мотивація навчальної діяльності

Сьогодні наш шлях веде до іншого міста - міста Декоративно-ужиткового мистецтва. Це найбільше і найяскравіше місто величної країни Образотворчого мистецтва.

Пройдімося вулицями цього міста і з'ясуємо, які мешканці живуть на кожній з вулиць і чим вони займаються.

IV. Вивчення нового матеріалу

Вчитель. На вулиці Вишивки живуть вишивальниці – люди, які за допомогою голки та різнокольорових ниток надають речам дивовижної краси. Погляньте, які гарні вишиванки дарує своїй родині мама А. Діденко.

Звертаємо на вулицю Килимарства.

Як ви вважаєте, чим займаються мешканці цієї вулиці?

Так вони створюють справжнє диво килими. Всі ці килими, справа рук жительки нашого села Катерини Василівни Батюк.

На вулиці Гончарній живуть майстри-гончарі, які дарують нам чудовий посуд.

На вулиці Дерев'яній, як ви вже здогадалися, живуть майстри-різблярі, які дуже вміло створюють різні цікаві речі з деревини.

Всі ці вироби виготовлені вправними руками вчителя-пенсіонера Ілюшика С.А.

Мабуть, найцікавіша для нас вулиця цього міста – Розписова.

Розписування стін хати, господарських будівель було дуже популярним на Україні в давнину, а подекуди збереглося й донині. Господині чи інші жінки – члени родини розмальовували стіни орнаментами різних кольорів. Найчастіше це були фантастичні дерева з птахами, квіти.

Одним з найвідоміших осередків декоративного розпису в Україні є село Петриківка, що на Дніпровщині (в минулому Дніпропетровщині).

Легенда про петриківський розпис.

Давно колись в одному селі жили сумні люди і не було радості в їхньому житті. Аж якось завітала до них у гості дівчинка Оленка. Придивилась вона навкруги, взяла фарби і намалювала на стіні хати великий букет яскравих квітів. Схожі квіти, але меншого розміру, з'явилися навколо печі, біля вікон, над дверима. Різні відтінки червоних квітів яскраво виділялися на тлі зелених листочків і нерозквітлих пуп'янків. Де-не-де

виднілися соковиті червоні плоди. Потім Оленка взялася за скриню. На ній теж розквітли червоні квіти. Скриня стала виглядати багато, вишукано. Такі ж візерунки дівчинка написала на кухонних дощечках, на спинках стільців.

Коли сумні люди повернулися додому з ярмарку, то не впізнали спочатку своєї хати – її кути, віконниці, одвірки – усе тішило око казковими орнаментами. Тоді посміхнулися люди і вже ніколи не сумували. Багато хто в цьому селі запозичив цю ідею, та й собі почав розписувати помешкання. Це створювало чудовий настрій! А навколо хат забуяли квітники, які підкреслювали: ми багатіємо серцем і душою, спостерігаючи за красою рідного краю, в якому народилися й живемо. Село це називалося Петриківка. Тому й малюнки стали називати петриківськими. Ось так казково з'явився петриківський розпис. Вам було завдання підготувати повідомлення про Петриківський розпис. Тож давайте послухаємо ваші повідомлення.

1. Організація сприйняття творів мистецтва

Бесіда

Перегляд презентації.

Декоративно-ужиткове мистецтво приваблює барвистістю, радісним сприйняттям світу. Рослинний орнамент є основою композиції, у якій органічно вписуються фантастичні птахи, комахи. Традиції петриківського розпису передаються з покоління в покоління. Такі відомі майстри, як Пелагея Глущенко, Надія Білокінь, Катерина Білокур, Тетяна Пата, родина Вакуленко, створили безліч яскравих зразків декоративного розпису. Їхні декоративні композиції будуються на контрасті основних і похідних кольорів. Для втілення художніх образів вони використовують насамперед рослинні, переважно квіткові орнаменти, що ґрунтуються на уважному вивченні природних форм та любовному відтворенні характерних рис кожної гілочки, квіточки, травинки, листочка. Мотиви садових і лугових квітів, ягід калини органічно зливаються з фантастичними птахами, прообразами яких є голуби, лелеки. Зображення традиційно площинне, однопланове. Основні і другорядні елементи композицій ритмічно чергуються і не перекривають

один одного. Щоб створити композиції петриківського розпису, необхідно опанувати деякі прийоми нанесення окремих мазків. “Гребінець” мазок, що починається зі стовщення. Його виконують натиском пензля і завершують тоненьким вусиком, який передають за допомогою легкого дотику кінчика пензля. Покладені поряд кілька таких мазків нагадують гребінець. “Зернятко” – мазок, який накладається найлегшим дотиком більш сильного натиску. Коли мазки “зернятко” покладені по обидва боки від стеблини вістрям у різні боки, зображення нагадує колосок. “Горішок” – складається з двох мазків, вигнутих півлунками й розташованих один проти одного. Перехідний мазок – накладається одним пензлем, але двома фарбами. При цьому сухим пензлем беруть одну фарбу (наприклад зелену), а потім другу (жовту). На папері залишається слід від жовтої фарби, яка плавно переходить у зелену. Відбиток пальця дозволяє створити ягідки.

2. Фізкультхвилинка

Хочу я здоровим бути,
Закалятись хочу я.
То ж гімнастику робити
Треба разом, ти і я!
З фізкультурою ми дружим,
Різні вправи любим дуже.
Раз, два, три, чотири, п'ять,
Будем разом присідать.

V. Закріплення вивченого матеріалу

Вчитель. Спробуємо опанувати секрети петриківського розпису.

Підготували палітру і окремими мазками зобразимо елементи майбутніх композицій, дотримуючись таких правил:

- На кінчик пензля набираємо густої фарби 2 кольорів і швидко наносимо мазки, промальовуючи зображення;
- Окремі елементи виконуємо в одному кольорі;

Мазки виконуємо способом протягування «від себе» в один прийом додатково не повторюючи.

Тепер кожен з вас став майстром петриківського розпису і розпише у петриківському стилі тарілку. Колірну гаму вибираєте на власний розсуд.

1. Індивідуальна робота за творчим завданням

VI. Підведення підсумків уроку

1. Метод «Прес»

Я дізнався...

Я навчився...

Мені сподобалося...

Я зацікавився...

2. Виставка робіт

3. Прибирання робочих місць.

Урок математики

Тема: Додавання та віднімання на основі десяткового складу числа.

Рівняння у яких права частина подана числовим виразом. Розширена задача на спосіб зведення до одиниці

Мета: ознайомити дітей з розв'язуванням рівнянь, у яких права частина подана числовим виразом; формувати вміння розв'язувати розширені задачі на спосіб зведення до одиниці; вдосконалювати обчислювальні навички; розвивати мислення, уважність; прищеплювати цікавість до математики; виховувати уважність.

Обладнання: презентація, картки, дерево Знань

Тип уроку: урок формування знань, умінь і навичок

Використані технології: математичний диктант, «Мозковий штурм», вправа «Крісло автора», «Два-чотири-всі разом», вправа «Очікування результатів»

ХІД УРОКУ

I. ОРГАНІЗАЦІЯ КЛАСУ

Ранкове коло

Діти, сьогодні гарний день, лагідно посміхається сонечко. Давайте візьмемось за руки і передамо свою посмішку один одному, мені, поверніться до наших гостей і подаруйте їм. Адже усмішка ще прикрашає обличчя, підвищує настрій, сприяє добрим стосункам між людьми, допомагає знайти нових друзів.

Налаштовуємося на роботу.

- Очі дивляться-та все бачать.
- Вуха слухають-та все чують.
- Голова-думає.
- Яким буде урок-цікавим.
- Які в мене діти-найкращі.
- Нехай мої та ваші надії здійсняться.

Наш урок повинен бути

- У-урожайним
- Р-розвивальним
- О-організованим
- К-креативним.

Вправа „Крісло автора”

- Ми продовжуємо обмін думок і зараз крісло автора займе Довгай Арсен, так як він вчора був кращим обчислювачем.
- Сьогодні 23 жовтня, середа.
- Ми раді вітати вас у нашому рекламному агентстві „Математик” Воно складається із 3 відділів: інформаційного, розрахунково-фінансового, дистриб’юторського.
- Наше агенство працює швидко і злагоджено тому всі відділи працюють одночасно, виконуючи одне завдання.
- **ПЕРЕВІРКА ДОМАШНЬОГО ЗАВДАННЯ**

· Перед початком роботи давайте перевіримо як ви справились з домашнім завданням. Назвати найбільшу, найменшу відповіді у прикладах.(90,30) Яка відповідь у задачі?(30)

II. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ОГОЛОШЕННЯ ТЕМИ УРОКУ

· Отже, агентство готове працювати. Розпочинаємо роботу з розумової розминки. СЛАЙД 2

1.Математичний диктант

Інформаційний відділ виписали підмножину трицифрових чисел, розрахунково-фінансовий двоцифрових чисел, дистриб'юторський-одноцифрових чисел.

- Скільки чисел записали? 1 цифр.- 5 елементів,2 цифр.- 8 ел.,3 цифр.-6 ел.
- Прочитайте від більшого до меншого.
- Щоб далі працювати– швидко відповідай слово додавай:
- СЛАЙД 3

2. «Мозковий штурм»

Коли треба знайти суму, то ми...(додаємо);

Щоб знайти периметр квадрата зі стороною a , треба....;

Щоб знайти різницю треба...(відняти);

Продуктивність праці – це.....(*обсяг роботи, виконаної за одиницю часу: 1год, 1день, 1місяць*)

Швачка за 5 днів роботи пошила 35 футболок. Якою буде продуктивність праці швачки?

Молодці, гарнопо працювали знання свої ви показали і на нашому дереві прикріплюємо перший плід –МІРКУЄМО

СЛАЙД4

3.Усний рахунок, гра «Найкмітливіший»

Допоможіть Плюсу Плюсовичу і Мінусу Мінусовичу розставити знаки дій:

$$60 \dots 50 \dots 30 = 80$$

$$70 \dots 70 \dots 60 = 80$$

$$150 \dots 60 \dots 30 = 120$$

Молодці, наступний плід ОБЧИСЛЮЄМО

ІІІ. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

СЛАЙДИ 5 6(пояснення учня)

Зверніть увагу, що незвичного в рівнянні? (*права частина подана числовим виразом*)

- Які дії ми повинні виконати спочатку?
- Хто з наших працівників може пояснити розв'язання рівняння?

Перш ніж почнемо розв'язувати рівняння, необхідно виконати обчислення виразу в правій частині рівняння.

- Хто бажає попрацювати в розрахунково-фінансовому відділі?
- Розумнички, наступний плід РОЗВ'ЯЗУЄМО
- **Порівняння значення виразів с.47 №293**

СЛАЙД9

Фізкультхвилинка

Робота над задачею

- робота з підручником
- Задача №296 – усно
- Задача №297 с.47 - технологія «Два-чотири-всі разом»
- Запис короткої умови задачі за допомогою таблиці
- **СЛАЙД10**

	Продуктивність праці (за 1 год)	Час роботи	Загальний виробіток
Столяр?		4 год	12 стільців
Учень	?,на 2 стільці<	4 год	?

- Скільки стільців виготовить столяр за 1 годину?
- Скільки стільців виготовить учень за 1 годину?
- Скільки стільців виготовить учень столяра за 4 години? Розв'язання

- Самостійний запис рішення:

Повторіть задачу, усно розв'яжіть її, обміняйтеся думками з товаришем, що сидить збоку, а потім об'єднайтеся в групи) і коли дійдете до спільної думки, запишіть розв'язання у зошити.

- Кому складно справитися з роботою, допоможе картка-підказка

$$1) \square : \square = \square$$

$$2) \square - \square = \square$$

$$3) \square \times \square = \square$$

- Представлення результатів у загальному колі (перевірка із записом рішення на дошці)

10. Самостійна робота з геометричним матеріалом + взаємоперевірка

C.47 №298

- Згадайте, які геометричні фігури визнаєте?
- Яку особливість має квадрат?
- Як обчислити периметр квадрата?

IV. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

Працюючи в агенстві, ви вчилися розв'язувати рівняння, згадали, що вивчили, перевірили, чому навчилися, а над чим ще треба попрацювати, тому вдома слід згадати послідовність рішення рівнянь та виконати номер 300

V. ПІДСУМОК УРОКУ

- Чи справдились ваші очікування, що було цікавим
- Чому навчився кожен з вас?
- Що вам допомагало в роботі?
- Оцініть свою роботу на уроці, поглянувши яке чудове дерево знань ви створили. Залишилося лише створити рекламу нашому агентству. Я пропоную скласти її у вигляді сенканта
- Хто?.....
- Які?.....
- Що робимо?.....
- Узагальнення.....

Урок закінчено. Дякую всім за активну роботу